

Stuurgroep Deltaprogramma
T.a.v. voorzitter W.J. Kuijken
Muzenstraat 93
2511 WB Den Haag

Secretaris
Marja Bitterberg
marja.bitterberg@minienm.nl

Datum
13 april 2017

Bijlage(n)
Rapport Overleg OIM
Deltaprogramma 2018

Betreft: Advies Overleg infrastructuur en milieu van 3 april 2017 over het Deltaplan adaptieve strategie en het Deltaprogramma 2018

Geachte heer Kuijken,

Op 3 april jongstleden heeft de directie Participatie op verzoek van de staf deltacommissaris een Overleg infrastructuur en milieu (OIM) georganiseerd over de contouren van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en de 70% versie van het Deltaprogramma 2018. Ook de toekomstige betrokkenheid van het OIM bij het Deltaprogramma is aan de orde geweest.

In deze bijeenkomst hebben maatschappelijke partijen en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, die betrokken zijn bij het Deltaprogramma, hun reactie gegeven op de conceptteksten over bovengenoemde onderwerpen en het secretariaat heeft deze reacties verwerkt in een advies, dat ik u hierbij aanbied. Dit advies zal ook naar minister Schultz van Haegen worden gestuurd.

Voorts bied ik u een extra reactie aan die de vertegenwoordiger van de Waterrecreatie Nederland mij op 11 april 2017 toestuurde, alsmede een reactie van het Wereld Natuur Fonds, die ik heden ontving. In de reacties zijn meer gedetailleerde opmerkingen verwerkt. Voor zover de opmerkingen specifieke gebieden betreffen, verzoek ik u deze door te geleiden naar de betrokken programmamanagers met het verzoek op de inhoudelijke punten te willen reageren.

OVERLEG INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

De deelnemende stakeholders aan het overleg zouden het op prijs stellen bericht te krijgen over de wijze waarop de inhoud van het rapport betrokken zal worden bij de nadere uitwerking van het Deltaprogramma 2018 en van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, reading 'Prof. Cohen', with a horizontal line underneath the name.

prof. dr. M.J. Cohen
Voorzitter Overleg infrastructuur en milieu

ADVIES

Deltaprogramma 2018

In dit rapport staat het advies van het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM) voor het Deltaprogramma 2018. De voorzitter van het overleg biedt dit rapport aan de delta-commissaris aan met het verzoek het te benutten in de verdere beleidsvorming.

Datum 13 april 2017

Status Definitief

Inleiding

Jaarlijks adviseren de deelnemers aan het Overleg Infrastructuur en Milieu (OIM) de delta-commissaris over de inhoud en voortgang van het Deltaprogramma.

Op 3 april 2017 is tijdens een OIM overleg een drietal onderwerpen besproken:

- De nieuwe wijze van betrekken van het OIM bij het Deltaprogramma;
- De contouren van het op te stellen Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, en
- De 70%versie van het Deltaprogramma 2018.

Bespreking van deze onderwerpen heeft geleid tot de onderstaande adviezen. Deze adviezen zijn per onderwerp gerangschikt. Daarbij wordt eerst beschreven wat er is besproken, waarna één of meer adviezen volgen.

Advies

Algemeen

De leden van het OIM zijn over het algemeen zeer content met de inhoud van de 70% versie van het Deltaprogramma 2018; zij ondersteunen de wijze waarop de nieuwe fase van het Deltaprogramma vorm krijgt. Onderbouwing met betrouwbare gegevens van bijvoorbeeld versnelde stijging van de zeespiegel, toenemende zware buien met schade door neerslag, hagel en windstoten en toenemende verschuiving van de afvoerverdeling op de IJsselkop ten gunste van de IJssel, wordt gewenst geacht. De leden spreken een grote bereidheid uit om een bijdrage te leveren door kennis en ervaring in te zetten.

De leden hebben echter moeite om inzicht te krijgen in de samenhang tussen zowel de verschillende onderdelen van het Deltaprogramma als tussen het Deltaprogramma en andere relevante (landelijke) programma's zoals de Delta-aanpak en Nationale Adaptatie Strategie (NAS). Daardoor ontbreekt, bijvoorbeeld, het inzicht in de relatie tussen de zoetwatermaatregelen van de Delta-aanpak en die van het Deltaprogramma en tussen het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie en de NAS.

ADVIES

Zorg voor voldoende afstemming en inzicht in de samenhang van de onderdelen binnen het Deltaprogramma. Dit inzicht dient zowel op thematisch gebied als op geografisch gebied te worden geboden. Voorbeelden zijn de samenhang tussen stad en landelijk gebied en tussen regionale schaal en landelijke schaal. Zorg bovendien dat de samenhang tussen het onderdeel Ruimtelijke Adaptatie en alle overige onderdelen van het Deltaprogramma voldoende duidelijk wordt.

Zorg voor voldoende afstemming en inzicht in de samenhang van het Deltaprogramma met de programma's buiten het Deltaprogramma

2. De betrokkenheid van het OIM bij het Deltaprogramma

Tijdens de vergadering zijn twee onderwerpen besproken die gaan over de wijze waarop het OIM wordt betrokken bij het Deltaprogramma, namelijk:

1. Onderstaand voorstel voor de inrichting van het OIM overleg:
 - a. het OIM één keer in plaats van drie keer om advies te vragen over het jaarlijkse Deltaprogramma. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de leden voor minder overleggen;
 - b. het OIM om advies te vragen op een eerdere versie van het Deltaprogramma dan afgelopen jaren het geval was, namelijk advies vragen op de 70% versie die voorheen alleen in kleine kring naar de programmamanagers van het Deltaprogramma en de partners/koepels (DGRW, RWS, IPO, UvW en VNG) werd verstuurd;
 - c. tijdens het jaarlijkse OIM-overleg twee zaken aan de orde te laten komen.
 - i. In de eerste plaats het advies over de tekst van de 70% versie van het jaarlijkse Deltaprogramma;
 - ii. daarnaast wordt ook de mogelijkheid geboden om naar aanleiding van deze 70% versie signalen af te geven of vragen te stellen over andere onderwerpen. Die onderwerpen komen die al dan niet in de 70% versie voor maar zijn daaraan wel gerelateerd;
 - d. net zoals voorgaande jaren wordt het OIM advies, samen met een concept reactie van de deltacommissaris, in de stuurgroep Deltaprogramma besproken.
2. Het verzoek van één van de deelnemers voor een jaarlijks extra informeel overleg. Bij dit overleg is er geen sprake van een inbreng van standpunten over de tekst van het Deltaprogramma ten behoeve van een OIM-advies over het Deltaprogramma. Dit informele overleg gaat over door de OIM leden zelf aan te dragen onderwerpen en biedt hen de gelegenheid nader kennis te maken met leden van het team van het Deltaprogramma.

ADVIES

3. *De OIM leden adviseren om met ingang van heden volgens de in de punten 1) en 2) beschreven werkwijze de OIM betrokkenheid vorm te geven, waarbij het onder punt 2) voorgestelde overleg elk najaar plaatsvindt.*

3. De governance van de participatie.

De leden zien een groot aantal overlegmomenten (zowel op lokaal, regionaal als nationaal niveau) waarop zij bijdragen zouden kunnen leveren. Deze overleggen zijn zowel direct als indirect (bijvoorbeeld de Nationale Omgevingsvisie) gerelateerd aan het Deltaprogramma. Hoewel de urgentie tot deelname zeker wordt gevoeld en gedeeld en de noodzakelijke kennis en ervaring aanwezig zijn, is het voor (landelijke) organisaties wegens gebrek aan capaciteit en middelen ondoenlijk alle overlegmomenten bij te wonen of op alle uitnodigingen in te gaan.

Het is voor de leden bovendien heel lastig om inzicht te krijgen welke overlegmomenten voor hen het meest belangrijk zijn; een overzicht van alle overlegmomenten evenals de samenhang er tussen ontbreekt. Tevens is niet altijd duidelijk wie voor welk participatietraject verantwoordelijk is. Er is behoefte aan meer duidelijkheid hierover en afstemming tussen de gebieden en thema's voordat overlegtrajecten worden ingezet.

Aan de beheerders van energienetwerken en Waterrecreatie Nederland en partners, bijvoorbeeld, wordt via verschillende kanalen en op verschillende niveaus (lokaal, regionaal en landelijk) gevraagd om bijdragen te leveren. Zij vragen om een betere coördinatie en één centraal aanspreekpunt. In de discussie over de governance zal in dit verband gesproken moeten worden over de rol die de Deltacommissaris hierin kan spelen.

Een aantal leden zien, mede in relatie met andere trajecten, zoals de omgevingsvisies, een grote kans om te komen tot natuurlijke klimaatbuffers. De gezamenlijke natuurorganisaties hebben bijvoorbeeld al sinds 2008 veel expertise opgebouwd. Volgens deze leden biedt het Deltaprogramma juist een uitgelezen kans om natuurinclusieve maatregelen te bevorderen, die niet onbenut zou mogen blijven. Participatie leidt echter wel vaak tot een vraag naar aanvullende financiering.

ADVIES

- 4. Stem de overlegmomenten af en verminder het aantal overlegmomenten voor participatie door de deelnemers door:
een overzicht op te stellen van alle projecten en programma's die direct en indirect de uitvoering van de deltabeslissingen beïnvloeden. Geef daarbij zoveel mogelijk aan welke overlegmomenten voor welke leden het meest relevant zijn, en/of stel financiële middelen beschikbaar door het oprichten van een (participatie) fonds, vergelijkbaar met dat voor kennisinstellingen.
Sluit zo veel mogelijk aan bij andere (participatie)trajecten die gaan over de inrichting van de fysieke leefomgeving (m.n. omgevingsvisies).*

4. De toegankelijkheid en betekenis van het Deltaprogramma

Het Deltaprogramma 2018 kan worden gezien als een politiek- bestuurlijk document dat tevens zou moeten bijdragen aan het waterbewustzijn en de betrokkenheid van de burger.

De deelnemers uiten in algemene zin veel waardering voor de bestuurlijke kant, maar voor een goede uitvoering en begrip van het Deltaprogramma moet het gevoel van urgentie bij de burger worden aangewakkerd en verhoogd. Dit geldt met name voor de klimaatadaptatie. Enerzijds gaat er veel van de burger gevraagd worden, maar wanneer zij de voordelen ervan ervaren, kan dat leiden tot een versnelling van de uitvoering. Anderzijds blijkt er veel energie in de samenleving te zitten (burgers ontplooiën steeds meer eigen initiatieven) en zou de overheid daarvoor meer oog moeten hebben.

De urgentie kan worden onderstreept als de interactie tussen burger en Deltaprogramma wordt verbeterd. In het Deltaprogramma is nu vooral sprake van veel tekst. De interactie kan versterkt worden door meer gebruik te maken van visualisaties en door de samenhang van onderwerpen beter te beschrijven en te verbeelden.

Het is belangrijk dat het programma goed doorleefd wordt zodat het noodzakelijke draagvlak wordt gecreëerd. Burgers, ook als (water)consumenten, hebben een groot effect, dat vaak wordt onderschat. Daarom: hoe bewuster de burger, hoe beter!

Tevens wordt het belang om boeren bij het proces te betrekken, benadrukt. Ook daarvoor moet een gezamenlijk belang worden geformuleerd dat los staat van de verschillende voortgangssnelheden die in de regio's worden gevolgd. Daarvoor is een coördinator nodig. Maar ook de financiering van de maatregelen is een aandachtspunt.

ADVIES

6. Zorg actief voor meer en hoger waterbewustzijn bij boeren en burgers. Daardoor wordt de benodigde gedragsverandering sneller in gang gezet. Heb daarnaast meer oog de al in de samenleving lopende initiatieven.

Maak het Deltaprogramma toegankelijker dan alleen als politiek/bestuurlijk stuk door bv. minder tekst, meer figuren en infographics, door betere terminologie en door (betere) koppeling met klimaatverandering. Dit ondersteunt eveneens de bewustwording.

5. Integrale uitvoering

Over het algemeen wordt het gewaardeerd dat het Deltaprogramma het integraal denken uitdraagt. De OIM leden onderschrijven de voordelen van een integrale aanpak. Integrale *uitvoering* op regionale en lokale schaal ontbreekt echter nog veel te vaak.

Zo zijn er zijn zorgen over de versnipperde aanpak bij de rivierverruiming en in het IJsselmeergebied, terwijl een overkoepelende aanpak nodig is. Die versnippering draagt het risico in zich dat niet wordt gekozen voor de maatschappelijk beste, meest efficiënte en effectieve, maar voor de goedkoopste oplossingen. De afweging moet een koppeling zijn tussen harde en zachte doelstellingen met een gemeenschappelijke financiering (een fonds).

Bovendien worden maatregelen in het Deltaprogramma vaak per gebied uitgevoerd, terwijl sommige OIM leden, zoals de beheerders van de energienetwerken, meer netwerkspecifieke oplossingen zouden willen zien.

ADVIES

8. Vergroot de regie op het op uitvoeringsniveau en stem financieringsstromen en fase-ring af zodat de integraliteit in de uitvoering zoveel mogelijk gestalte krijgt.

6. Specifieke adviezen voor het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Voor het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gelden alle bovenstaande adviezen evenzeer. Deze worden aangevuld met het volgende vijf adviezen, gegroepeerd rond drie onderwerpen.

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en investeringen in het Energienetwerk

Tennet vraagt naar de uitwerking door het Rijk van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en vraagt om 'een tandje erbij'. Er is met name behoefte aan kaders om tot de overgang naar de uitvoeringsfase te komen. Die kaders zijn essentieel om afspraken te kunnen maken en die ook uit te voeren, waardoor investeringsmogelijkheden niet gemist worden. Dat is iets waar veel netbeheerders op korte termijn behoefte aan zullen hebben.

ADVIES

9. *Maak de urgentie van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie concreter en doe dat zo spoedig mogelijk. Duidelijkheid over kaders, normen en maatregelen en de relatie met de energietransitie is noodzakelijk. Grote investeringsbeslissingen in de energienetwerken kunnen dan worden afgestemd met maatregelen die volgen uit het Deltaprogramma.*
10. *Zorg voor beschikbaarheid van voldoende middelen om integrale oplossingen voor klimaatadaptatie daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Maak synchronisatie van investeringen en tijdfasering in natuurontwikkeling en natuurlijke klimaatbuffers met andere klimaatinvesteringen zo expliciet mogelijk.*

b. Bestaande kennis

Uiteindelijk is het doel dat iedereen mee doet, maar de overheid hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Er is veel kennis in bepaalde sectoren en de overheid zou beter moeten aanhaken bij lopende processen in de samenleving. Het is van belang aan te haken bij de wereld in plaats van de wereld aan te laten haken bij de overheid.

Zo hebben, voor het landelijk gebied, onder andere Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer al veel kennis over klimaatbuffers. Hierdoor kunnen snelle(re) stappen worden gemaakt. Tennenet heeft al een schema gemaakt van risico's voor het energienetwerk dat voor het Deltaprogramma beschikbaar is en in de sector waterrecreatie zijn mensen aanwezig die als ambassadeur kunnen worden betrokken om het waterbewustzijn te vergroten.

ADVIES

- 11 *Maak voor het uitwerken van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gebruik van beschikbare kennis en netwerken.*
- 12 *Zorg voor adequate beschikbaarheid van middelen om de kennis en ervaring die aanwezig is bij de maatschappelijke organisaties daadwerkelijk, tijdig en in bruikbare vorm beschikbaar te maken.*

c. Naamgeving voor de plannen met betrekking tot Ruimtelijke Adaptatie.

De term Ruimtelijke Adaptatie geeft niet direct duidelijk aan wat daaronder moet worden verstaan. Dat maakt het ook lastig om de samenhang met de overige onderdelen van het Deltaprogramma te ontdekken. De scope van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is bepaald op waterveiligheid, wateroverlast en hittestress, met als zichtbare gevolgen overstromingen en droogte. Kiezen voor de naam "Deltaplan Wateroverlast en Hittestress" betekent echter een negatieve en te beperkte insteek. De voorkeur wordt door de leden gegeven aan een naam die een positief gevoel geeft. Ten slotte is een duidelijke link met klimaatadaptatie gewenst.

13. *Zorg voor een goede, uitnodigende naam voor Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.*

Deelnemers OIM overleg 3 april 2017

OIM leden

Organisatie

R. van Loenen Martinet	Coalitie Rivieren Natuurlijk (CRN)
T. Vereijken	European Water Stewardship
Mw. C. ter Braak	Tennet TSO B.V
G. Renkema	Gasunie
Mw. M. Maarleveld	Waterrecreatie Nederland
P. Winterman	Staatsbosbeheer
Mw K. Haanraads	Natuurmonumenten
W. de Raad	LTO Nederland
R. Tummers	VEMW (niet aanwezig: schriftelijke instemming)

Deltaprogramma

Adrienne van der Sar	Staf Deltacommissaris
Yigall Schilp	Deltaplan ruimtelijke adaptatie
Sofie Stolwijk	Deltaplan ruimtelijke adaptatie

OIM

Job Cohen	Onafhankelijk voorzitter OIM
Marja Bitterberg	OIM secretaris
Felix Wolf	OIM secretaris
Friso Coumou	OIM Manager

Colofon

Dit advies is geschreven door:

Marja Bitterberg

Mobiele telefoon: 0615369183

Email: marja.bitterberg@minienm.nl

Felix Wolf

Mobiele telefoon: 0611254139

Email: felix.wolf@minienm.nl

Kenmerk: OIM-101848

Bijlage(n): geen

> Retouradres Postbus 90653 2509 LR Den Haag

Overleg Infrastructuur en Milieu
voorzitter prof. dr. M.J. Cohen
p/a Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris
Muzenstraat 93
Den Haag
Postbus 90653
2509 LR Den Haag

Ons kenmerk
DC-2017/651

Datum 21 april 2017
Betreft Reactie op OIM-advies van 13 april 2017

Geachte voorzitter,

Hartelijk dank voor uw advies van 13 april jl. ten behoeve van de stuurgroep Deltaprogramma van 20 april jl. De stuurgroep heeft het OIM-advies tezamen met mijn conceptreactie besproken en dat heeft geresulteerd in onderstaande reactie. De extra reactie van Waterrecreatie Nederland en Wereld Natuur Fonds in de bijlage bij uw advies zal ik inderdaad doorgeleiden aan de betreffende programmamanagers.

Algemeen en betrokkenheid van het OIM bij het Deltaprogramma

De commissie die vorig jaar de Deltawet heeft geëvalueerd, heeft als aandachtspunt meegegeven dat we als deltacomunity moeten oppassen niet zelfgenoegzaam te worden en naar binnen gekeerd te raken. De fase van uitwerking en uitvoering stelt zo mogelijk nog hogere eisen aan het betrekken van de buitenwereld. In het Deltaprogramma zetten we dan ook extra energie op het onderwerp participatie, met als doel inspirerend en sturend te zijn op de manier waarop de verschillende partijen worden betrokken bij de activiteiten in het Deltaprogramma. Dit maken we onder andere zichtbaar in Deltaprogramma 2018. Deze tekst in DP2018 is besproken in het OIM. Mijn waardering dan ook dat de leden van het OIM grote bereidheid uitspreken om bij te (blijven) dragen aan het Deltaprogramma en voornemens zijn jaarlijks in het najaar bijeen te komen voor een informeel OIM-overleg. Deelname vanuit het Deltaprogramma zal worden afgestemd op de gespreksonderwerpen.

Een onderbouwing en consequenties van een mogelijk grotere zeespiegelstijging dan in de deltasenario's is aangenomen komt in DP2019 te staan. De toename van zware buien krijgt een plaats in de onderzoekslijn Klimaatbestendige stad. De toenemende verschuiving van de afvoerverdeling op de IJsselkop ten gunste van de IJssel blijkt alleen betrekking te hebben op lage afvoeren. Alles zal er aan gedaan worden om eventuele verschuivingen te corrigeren, deze ontwikkeling is derhalve niet meer relevant.

Afstemming tussen de onderdelen van het Deltaprogramma vindt maandelijks met de programmamanagers plaats. Het bieden van inzicht in de samenhang tussen de onderdelen van het Deltaprogramma waar de OIM-leden om vragen, kan

bijvoorbeeld tijdens het informele overleg met OIM dit najaar plaatsvinden. Daar kan dan ook nader worden ingegaan op de samenhang tussen Ruimtelijke Adaptatie en andere onderdelen van het Deltaprogramma en de samenhang tussen de stad en het landelijke gebied en tussen de regionale schaal en de landelijke schaal. De komende tijd wordt gewerkt naar een governancestructuur om zo het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 'van onderop' op te kunnen bouwen.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
21 april 2017

De relatie met andere relevante programma's is als volgt. De NAS gaat over de volle breedte van klimaatadaptatie en heeft een grote samenhang met het Deltaprogramma: een groot deel van de adaptatieopgave – de opgave die voortkomt uit wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen – wordt ingevuld door het Deltaprogramma (deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie).

Met de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater willen overheden en alle betrokken de komende jaren enkele hardnekkige problemen oplossen, zoals meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en 'nieuwe stoffen' zoals medicijnresten en microplastics. Het Deltaprogramma Zoetwater gaat over de zoetwatervoorziening. De Delta-aanpak Waterkwaliteit vergadert rug aan rug met het Bestuurlijk Platform Zoetwater en beide hebben dezelfde programmamanager.

Vanaf 2019 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Daarbij hoort ook één rijksvisie op de leefomgeving: de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), deze moet 2019 gereed zijn. Ook zullen in de NOVI de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën beleidsmatig verankerd worden.

De governance van de participatie

Het grote aantal overleggen is eerder gesignaleerd. Dat was ook een reden om het aantal OIM-overleggen over het Deltaprogramma te verminderen. Tegelijkertijd is het zo dat steeds meer lokale en regionale onderzoeken en projecten gaan lopen. Dat hoort bij de fase van uitwerking en uitvoering waar het Deltaprogramma zich nu in bevindt. Deze projecten zijn zelf verantwoordelijk voor hoe ze het proces inclusief participatie inrichten. Binnen het Deltaprogramma is er geen apart participatiefonds.

Door de toename van het aantal onderzoeken en projecten neemt mogelijk ook de noodzaak voor prioritering door de maatschappelijke organisaties toe. Een overzicht van de lopende onderzoeken, projecten en maatregelen voor de uitwerking en uitvoering van de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën kunt u vinden in het jaarlijkse Deltaprogramma. Dit overzicht en het overzicht van hoe maatschappelijke organisaties al betrokken zijn bij de verschillende gebieden en generieke thema's¹ kunnen als basis gebruikt worden voor een gesprek van mijn staf en/of programmamanagers over welke overlegmomenten voor welke leden het meest relevant zijn om vervolgens te kunnen prioriteren. Dat kan bijvoorbeeld onderwerp van gesprek zijn in het informele OIM-overleg dit najaar.

¹ Zie: <https://www.deltacommissaris.nl/organisatie/inhoud/organisatie-gebieden-en-generieke-thema%E2%80%99s>

De toegankelijkheid en betekenis van het Deltaprogramma

Groeiend waterbewustzijn van onder meer burgers en boeren helpt in het Deltaprogramma en dan vooral daar waar boeren en burgers geraakt worden. Dat speelt met name op lokaal en regionaal niveau. Zo lopen in het kader van zoetwater momenteel 31 pilots over heel Nederland om de waterbeschikbaarheid te bepalen. Dit gebeurt samen met de gebruikers waaronder LTO en individuele boeren.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
21 april 2017

Ook in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, dat dit jaar voor het eerst verschijnt, zal veel aandacht zijn voor de urgentie van het klimaatbestendig en waterrobuust maken van onze fysieke leefomgeving. Het grootste deel van onze leefomgeving is in bezit van particulieren. Juist daarom is het zo belangrijk dat ook burgers, bedrijven en maatschappelijke partijen waterbewust zijn, zelf initiatief nemen en aan de slag gaan. Hoe dit precies gaat gebeuren, wordt nog nader uitgewerkt. Daarbij hebben we oog voor lopende initiatieven.

Het jaarlijkse Deltaprogramma is erop gericht de voortgang te schetsen. Het toegankelijker maken van het Deltaprogramma gebeurt op verschillende manieren. Op de website www.deltacommissaris.nl staan filmpjes, infographics en dergelijke.

Integrale uitvoering

Het kabinet en de bestuurlijke partners hebben in de vervolgreactie op de evaluatie mij gevraagd de balans tussen focus op de wettelijke opgave voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening enerzijds en integraliteit anderzijds te volgen. Dit doe ik onder andere door de 'Meten, Weten, Handelen' systematiek uit te dragen en binnen deze systematiek actief te rapporteren of de opgaven integraal worden opgepakt, waarbij voorbeelden als inspiratie kunnen dienen. Ook creëren we in het Deltaprogramma zoveel mogelijk tijd en ruimte om verschillende opgaven met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld door consultatie van de voorlopige programmering van dijkversterkingsprojecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Een van de onderwerpen die specifiek mijn aandacht heeft, is de lange termijn ambitie voor de rivieren en hoe we tot een goed onderbouwde combinatie van rivierversluiting en dijkversterking kunnen komen inclusief bijbehorende governance en financiering.

Ambities met betrekking tot doorfunctioneren na een overstrooming of sneller herstel van het elektriciteitsnetwerk zijn geformuleerd in de derde voortgangsrapportage over de aanpak van nationale vitale en kwetsbare functies, die als bijlage bij Deltaprogramma 2018 beschikbaar komt. Voor het instrumentarium geldt dat generieke bescherming van elektriciteitsnetwerken wettelijk is vastgelegd en is vertaald naar kwaliteitsbeleid. Het is aan de netbeheerder om maatregelen te treffen onder toezicht van de ACM. Specifieke invulling en keuzes moeten nog plaatsvinden. Deze vinden plaats in roadmaps, die door het ministerie van EZ in overleg met de netbeheerders worden geformuleerd in het kader van de rijksbrede aanpak voor weerbare vitale infrastructuur. Op dit moment wordt er tevens overlegd tussen de ministeries van EZ en IenM en Tennet in het kader van de aanpak van nationale vitale en kwetsbare functies bij overstroomingen, gericht op het versnellen van genoemde keuzes.

Specifieke adviezen voor het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en investeringen in Energienetwerk

In het kader van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie zal veel aandacht zijn voor het in beeld brengen van de opgave en urgentie per regio: wat zijn de kwetsbare gebieden als gevolg van te veel water, te weinig water en hitte? Welke urgentie is er waar? Dat gebeurt nu al in een aantal regio's door middel van bijvoorbeeld stresstesten of klimaatscans. Dat gaan we landsdekkend doen en daarbij bouwen we voort op wat er al loopt bijvoorbeeld in Amsterdam, Rotterdam, Hoogeveen en Emmen. Aan de hand van de analyse van de kwetsbaarheden zullen maatregelen genomen worden op lokaal/regionaal niveau. Er zal langs de lijn van de omgevingsvisie expliciet gekeken worden naar de koppeling met andere (ruimtelijke) opgaven zoals de energietransitie.

Datum
21 april 2017

Ten aanzien van de middelen voor ruimtelijke adaptatie hebben de provincies, gemeenten en waterschappen in de investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland' aangegeven dat ze vanaf 2018 bij hun jaarlijkse bestedingen van €28 miljard in o.a. wegen, de bouw van huizen, sportaccommodaties en scholen investeren in energieneutrale, klimaatbestendige en circulaire oplossingen en toepassingen. In de investeringsagenda vragen ze aan het Rijk om extra middelen voor klimaatadaptatie toe te voegen aan het Deltafonds (230 miljoen euro per jaar). Het nieuwe kabinet zal hierover moeten beslissen en de Deltawet zal hierop moeten worden aangepast.

Als de opgaven en vervolgens ook de oplossingen in beeld zijn, zal worden gekeken hoe verschillende investeringen gesynchroniseerd kunnen worden om integratie met maatregelen voor andere opgaven, bijvoorbeeld natuurontwikkeling te bereiken.

Bestaande kennis

Kennisdeling en kennisontsluiting is een belangrijk onderdeel in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (en de andere deltaplannen). Er is de afgelopen jaren veel waardevolle kennis ontwikkeld (praktijkkennis bij onder meer bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen). Dit blijft de komende jaren belangrijk. Zo wordt er onder meer gewerkt aan een voorstel om de vele kennis die door het hele land aanwezig is (waaronder bij klimaatbuffers en Tennet, maar ook bij platforms als rainproof Amsterdam of Rotterdam climateproof of in gemeenten als Hoogeveen en Emmen) te ontsluiten via een landelijk platform. Verder wordt aangesloten op de diverse dialogen rondom verschillende thema's, zoals verzekeraarbaarheid, erfgoed en landbouw).

Om de kennis en ervaringen bij verschillende partijen zoals maatschappelijke organisaties te kunnen benutten wordt er voornamelijk een bedrag van €5 miljoen gereserveerd (€1 miljoen per jaar) voor de voortzetting van de huidige stimuleringsregeling Ruimtelijke Adaptatie in de periode 2018-2022.

Naamgeving voor de plannen met betrekking tot Ruimtelijke Adaptatie

Het vraagstuk rondom de naamgeving wordt onderkend door de Stuurgroep Ruimtelijke Adaptatie en de Stuurgroep Deltaprogramma. In de Stuurgroep Deltaprogramma is afgesproken om de inmiddels bekende naam Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie te blijven hanteren en een aansprekende ondertitel te formuleren die partijen uitnodigt om bij te dragen aan een waterrobuust en klimaatbestendige inrichting van ons land.

Deltacommissaris
Staf Deltacommissaris

Datum
21 april 2017

Met vriendelijke groet,

W.J. Kuijken
Regeringscommissaris voor het Deltaprogramma